napló 1862, 125. sz., A. Közl. III. 173.) — 52. *Szent-Mihály.* Agyag edények (N.-K. muz. napló, 5 sz.) — 53. *Tét.* Gyöngyök, bronz hajtű (N.-K. muz. napló, 62. sz.) — 54. *Téglás.* Agyag edények, négy ősdomb felbontva negativ eredménynyel. — 55. *Tisza-Lök.* Ezüst csatdarabok koponyával együtt (N.-K. muz. napló 100. sz.) — 56. *Tu a.* Gyöngyök obsidianokkal vegyest. — 57. *Új-Fehértó.* Kardvas, kengyelvas, fogója, karika stb. (N.-K. muz. napló, 129—137. sz.) — 58. *Vaja.* Bronz sarló egyéb bronz részletekkel (N.-K. muz. napló, 59. sz.) — 59. *Vas-Megyer.* Agyag edények (N.-K. muzeum napló, 7., 8. sz.)

(Vége.)

Hampel József.

II. Ulászló király képmása.

Királyaink hiteles arczképeik a régi időből még mindig a ritkaságok közé tartoznak, azért a hol csak lehet, azokat másoltatni és gyűjtenünk kellene. Az „Arch. Értesítő" III kötet, 216. lapján említém II. Lajos képét, mely egy znaimi egykoru codexen előfordul, e helyen pedig atyjának II. Ulászlónak egyik régi képéről szólok, mely az 1508-diki érmeken előfordulónál legalább 11 évvel régibb, s így minden esetre figyelmünkre méltó.

Wccel Rázmán, a prágai n. muzeum régiségtári őre a bécsi régészeti középponti bizottság közleményeinek V-dik kötete, 120-dik lapján ismertetvén a kuttenbergi úgynevezett olasz udvar erkélyimoláját, állítja, hogy ezt II. Ulászló Magyar- és Csehországok királya építtette, és hogy ezen imola legjelentékenyebb műemléke azon fára festett képtábla, mely az imola rozzant falán lógg. A tábla 4' magas és 3½'-nyi széles, közepén a kereszthez támaszkodik, kezében az ostort tartó, tövis-koronás üdvözítő, kinek háta mögött két angyal emelkedik. Az üdvözítőtől jobbra teljes vértezetben és fehér köpenyben paizsot és zászlót tartva Sz.-Venczel áll; balra hasonlólag arany vértezetben és fehér köpenyben Magyarország védnöke

(ezt Wocel mondja), Sz.-László. Sz.-Venczel lábainál kulcsolt kezekkel térdel arany fegyverzetben II. Ulászló, a cseh korona fején van, míg a magyar korona lábainál fekszik. Ehhez támaszkodik a négy osztályú paizs kétszer Magyarország czímerével, kétszer a cseh oroszlánnal; a középpaizsban a lengyel fehér sas díszlik. — Sz.-László lábainál női alak térdel, kék ruhában és fehér fátyollal, alatta szintén egy paizs van, melyen vörös mezőnyben ezüst torony látható. A képtábla alsó részén áll :

1. sor. Lapſus huni reparonis salutis nostre anno 1 . ꝏ . 9 Λ. die rȝ meſis

2. sor. Julij hoc ſacrarm dedicatm eſt per reneredcſſimu patre domin ac

3. sor. domi Gabriele epiſcopu Boȝnefe . in laude ſctoȝ Ladiſla rege (?) Vngarie

4. et dini Weneſlai martiris et duc Boheie . sub il/uſtriſſim pricipe

5. Wladiſlao Rege Vgarie Boeie reg gub'nate, nec no Generoſo

6. Johane horſſtorffer de Maleſycȝ sumo mgro mote ptuc residete.

7. Cni9 anivſari9 dedicionis dies celebt duca pra pq magdalene.

Vagyis: Lapsus humani reparationis, salutis nostrae anno 1497 die 13-a mensis Julij hoc sacrarium dedicatum est per reuerendissimum patrem dominum ac dominum Gabrielem episcopum Boznensem . in laudem sanctorum Ladislai regis Ungarie et diui Wenceslai martiris et ducis Bohemiae sub illustrissimo principe Wladislao Rege, Ungariae et Boemiae regna gubernante; nec non Generoso Johanne Horsstorffer de Malesycz sumorso magistro monetae pro tunc residente. Cuius anniversarius dedicationis dies celebratur dominica proxima post Magdalenae.

Wocel a javítás és itt-ott fölmerülő rajzolási hibák mellett is igen érdekes, és főleg Csehország történetére nézve fontosnak tartja ezen képet. Mi ugyanazt mondhatjuk saját történelmünkre nézve. A régi cseh krónikák említik Ulászló királynak 1497 dik év február végén számos magyar főúrnak

és három püspöknek társaságában való Prágába jöttét, hol julius hó elejéig maradt. Margit napja előtti héten a király Kuttenbergbe és onnan *Budára* ment. Igy kétségen kivül áll a királynak a kápolna szentelése alkalmával Kuttenbergben való tartózkodása, mely után azonnal Budára tért vissza.

Itt most Wocel az utolsó sor hibás olvasása miatt zavarba jön, mondván: „Das Fest der Einweihung wurde aber, wie der Schluss der Aufschrift berichtet auf den nächstfolgenden Sonntag verlegt: dieser Sonntag fiel im Jahre 1497, auf den 16. Juli und war der nächste Sonntag vor dem Feste der heiligen Magdalena, welches damals auf den 22. desselben Monats fiel." — Ez eredetinek hű másolata nélkül azt hiszem, hogy a pra pq. annyit jelent mint: dominica proxima post Magdalenae (festum). És mivel a felszentelés ugyanazon felirás szerint csakugyan julius 13-kán történtnek mondatik, az utolsó sorban pedig nem a felszentelés halasztásáról, hanem az évnapról vagyon szó, ennek a következő években való tartása Magdolna utáni vasárnapra határoztatott, minek következtében az egésznek értelme világos leend.

Nevezetes, hogy a király e kápolnát magyar püspök által szenteltette fel, de ezen eset is természetesnek fog látszani, ha tudjuk, hogy egész Csehországban 1482-től fogva csak Ágoston mantuai utraquisticus püspök létezvén, annak halála után, t. i. 1493 ban az ország püspök nélkül volt 1504-ig, mely évben egy másik olasz, Fülöp, fogadta el az utraquisták meghivását.

A királylyal szemközt térdelő nőre nézve Wocel azon véleményben van, hogy ez *Anna de Foix* franczia herczegnő, Ulászló második neje, és hogy ezen alak 1502 után festetett oda. Érvei ezek: az alak egészen a képkeret aljára van festve, és nem áll a többi alakkal kellő arányban, paizsa a kép mezőnyéből messze bele nyúlik az irás közé. — Ugyanezen kápolnában őriznek egy díszes miseruhát, melyben az ezüst torony a vörös talajon látható. A torony és a liliom a cseh oroszlán mellett előfordul még a prágai lőpor-torony is, melyet II. Ulászló épített. Meglehet tehát, így okoskodik Wocel, hogy azon miseruha elküldése után, bár *Anna* a fölszentelésen jelen nem volt, hálából képét pótlólag oda festették. Ezen tárgyhoz csak a kép látása után lehetne szólani; meglehet az is, hogy

eredetileg Beatrix képe volt az említett helyen, és a második házasság után az alakot és paizst megváltoztatták. Ilyen esetek nyomára gyakrabban akadtunk, miért is a tüzetes vizsgálás szükséges.

Akárhogy van a dolog, reánk nézve örvendetesb lenne *Foixi Anna* képét birhatnunk; mert Beatrixét a Corvin-codexeken már többször találtuk.

De a magyar királyok tartózkodására nézve is érdekes ezen templomszentelés. Ha a cseh krónikás állítása igaz, akkor Ráth Károly 1497-dik úgyis meddő évét (A m. kir. hadjáratai, utazásai, stb. 261. l.) bővíteni lehet ezekkel:

(II. Ulászló) Február végétől Julius elejéig Prágában, Julius 13-kán Kuttenbergben; holott Ráth szerint mint magyar király csak 1509-ben Lajos fia koronázására jön Prágába.

R. Fl.

A bronz korszak.

Mutatvány Majláth Béla II-dik felolvasásából.

. . . . . A mult év nyarán a *szent-péteri* fensikon az u. n. *Chrostje* vagy *Svihrorán* több izben tett barangolásom alkalmával oly előjeleire bukkantam a régiségeknek, melyek gyanút keltettek bennem, hogy ezen terjedelmes sikság a barbár őskor valamelyik néptörzsének munkálkodási térűl szolgált, és mely ellenállhatlanul felkölté bennem a vágyat azt átkutatni. De e vágy szárnyaszegetten hullott alá, mert hol az erő, hol az idő, hol a költség, mely annak szakavatott átkutatását megengedné; egyes ember azt a legjobb akarat mellett is képtelen elviselni; így a felületes turkálásra kelletvén szorítkoznom, az mégis oly eredményt bírt felmutatni, mely érdekességénél fogva ha bepillantást enged egy évezredek előtt itt lakott nép munkakörébe és műveltségi állapotába egyrészt, másrészt régészeti tekintetben a *szent-péteri* fensík a legnevezetesebb pontok egyike lehet, ha az oly figyelemben fog részesülni, mint anthropologico-archaeologiai tekintetben megérdemli.